

گزینه‌ی ۴): به صورت «أَنْتَنَ تَرْجُونُ» درست است. در صرف افعال مضارع ناقص، صیغه‌ی ۶ و ۱۲ بدون تغییر هستند و هیچ تغییری در آن‌ها رخ نمی‌دهد.

۲۱- گزینه‌ی ۲ در صرف افعال مضارع ناقص، در صیغه ۶ و ۱۲ هیچ تغییری اتفاق نمی‌افتد و این دو صیغه بدون تغییر می‌باشند. گزینه‌ی ۲)، به صورت «هَتَّ يَهْدِينُ» درست است.

۲۲- گزینه‌ی ۴ فعل‌های مضارع ناقص، وقتی مجزوم می‌شوند حرف عله‌ی آن‌ها در صیغه‌هایی که حرف عله در انتهای کلمه واقع شده است حذف می‌شود.

۲۳- گزینه‌ی ۲ افعال مضارع ناقص یائی دو دسته‌اند:

دسته‌ی اول: [يَهْدِي] [يَشِي] [يَقْضِي] [يَرْمِي] ...
دسته‌ی دوم: [يَسْعِي] [يُنْسِي] [يُحْسِي] [يُرْضِي] [يُنْقِي] [يُنْهِي] [يُلْقِي]
افعال دسته‌ی اول زیاد هستند و اما افعال دسته‌ی دوم زیاد نیستند و مشهورترین و معروف‌ترین آن‌ها، ۷ فعل گفته شده می‌باشد. در نحوه‌ی صرف ۱۴ صیغه مضارع این ۷ فعل، اندکی تفاوت در مقایسه با افعال دسته‌ی اول، دیده می‌شود:

يَشَعِي	يَشْعِيَان	يَشْعُونَ
تَشَعِي	تَشْعِيَان	تَشْعِين
تَشَعِي	تَشْعِيَان	تَشْعُونَ
تَشَعِين	تَشْعِيَان	تَشْعِين
أَشَعِي		تَشَعِي

۲۴- گزینه‌ی ۴ کلمه‌ی «الإخوة» جمع مکسر «الأخ» می‌باشد. لذا فعل و ضمیر آن باید به صیغه‌ی جمع مذکر بیاید. پس «هَنَ» در گزینه‌ی ۴) نادرست است.

«يُدْعُونَ» هم فعل جمع مذکر غائب است و هم فعل جمع مؤنث غائب. بنابراین در کنار این فعل، هم می‌توانیم «جمع مذکر» بیآوریم و هم «جمع مؤنث».

۲۵- گزینه‌ی ۴ در گزینه‌ی ۱) (لازم)، در گزینه‌ی ۲) (غیر منصرف) و در گزینه‌ی ۳) (مبني) از موارد نادرست هستند.

پاسخ تشریحی آزمون ۱۸

۱- گزینه‌ی ۴ «كَانَ + فعل مضارع» در فارسی ماضی استمراری ترجمه می‌شود. ضمناً «نَسِي» فعل مجهول است و هم چنین «لَمْ + فعل مضارع مجزوم» به صورت ماضی ساده‌ی منفی یا ماضی نقلی منفی ترجمه می‌شود.

۲- گزینه‌ی ۴ «علماً» تمییز است. «قیمه» صفت برای «تجارب» است و با توجه به جمع غیر عاقل بودن موصوف، مفرد مؤنث به کار رفته است.

۳- گزینه‌ی ۱ ترجمه‌ی صحیح به صورت «کتاب‌ها در کتابخانه‌ی کوچک مدرسه زیاد شد.» است.

۴- گزینه‌ی ۲ در گزینه‌ی ۱) فعل‌ها باید به صورت «روبه‌رو شدم و پیشرفت کردم» ترجمه شود. در گزینه‌ی ۳) «مکترین» حال است و باید به صورت «تکبیرگویان» ترجمه شود و در گزینه‌ی ۴) «أَنَّ + مضارع منصوب» به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود.

۱۱- گزینه‌ی ۳ حرکت‌گذاری صحیح به صورت: «لَتَعْلَمَنَّ أَنْ إِخْدَى طَرُقَ التَّجَاحِ هِيَ أَنْ لِانْخَافَ مِنَ الْهَزَائِمِ» است.

«لَتَعْلَمَنَّ»: مضارع مجزوم / «أَنَّ»: از حروف مشبّهة بالفعل / «إِخْدَى»: اسم إنَّ، تقدیراً منصوب / «طَرُقَ»: مضاف‌الیه و مجرور / «التَّجَاحِ»: مضاف‌الیه و مجرور / «هِيَ»: ضمیر منفصل / «أَنَّ لِانْخَافَ»: مضارع منصوب / «الْهَزَائِمِ»: مجرور به حرف جرّ

نکته: ۱- اسامی غیر منصرف در صورتی که مضاف واقع شوند یا «ال» بگیرند در حالت جرّی کسره می‌گیرند.

۲- مضاف، هرگز «ال» و تنوین نمی‌پذیرد.

۱۲- گزینه‌ی ۲ حرکت‌گذاری صحیح به صورت «كَانَ نَابِلِيُونُ يَقُولُ: أُصِيبْتُ بِالْفِشْلِ مَرَاراً حَتَّى تَعَلَّمْتُ طَرِيقَ الْإِفْشَالِ» است.

«كَانَ»: از افعال ناقصه / «نَابِلِيُونُ»: اسم كَان و مرفوع / «يَقُولُ»: خبر كَان و محلاً منصوب / «أُصِيبْتُ»: فعل مجهول و نائب فاعل آن ضمیر «تُ» / «بِالْفِشْلِ»: جار و مجرور / «مَرَاراً»: مفعول مطلق / «تَعَلَّمْتُ»: فعل ماضی و فاعل آن «تُ» / «طَرِيقَ»: مفعول و منصوب / «الْإِفْشَالِ»: مضاف‌الیه و مجرور

۱۳- گزینه‌ی ۲ علت نادرستی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱): صحیح و سالم (صحیح: معتل و اجوف)، فاعله ضمیر مستتر (صحیح: فاعله اسم ظاهر)

گزینه‌ی ۳): خبر مقدّم و محلاً مرفوع (صحیح: فعل)

گزینه‌ی ۴): من باب افتعال (صحیح: استفعال)، خبر «المرء» (صحیح: فعل)

۱۴- گزینه‌ی ۱ موارد نادرست سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۲): للمتكلّم وحده (صحیح: للمتكلّم مع الغير) - مبني على الفتح (صحیح: معرب)

گزینه‌ی ۳): مزید ثلاثی من باب افعال (صحیح: مجرد ثلاثی)

گزینه‌ی ۴): مبني للمجهول (صحیح: مبني للمعلوم) - نائب فاعله ... (صحیح: فاعله ...)

۱۵- گزینه‌ی ۲ گزینه‌ی ۱): «يُدْعِين» نادرست است و صحیح آن «يَدْعُونَ» است. / گزینه‌ی ۳): «نَسَتْ» نادرست است و صحیح آن «نَسِيْتُ» است. / گزینه‌ی ۴): «يَقُورُ» نادرست است و صحیح آن «تَقُورُ» است.

۱۶- گزینه‌ی ۲ **نکته:** مفعول، در زبان عربی، گاهی در ترجمه‌ی فارسی، همراه حرف متمم به کار می‌رود.

گزینه‌ی ۱): «الكَفَّارَ»: مفعول و منصوب / گزینه‌ی ۳): «تَلْمِذًا»: مفعول و منصوب / گزینه‌ی ۴): «مَنْزِلَةً»: مفعول و منصوب

۱۷- گزینه‌ی ۲ «بِرَضِيْنٍ» جمع مؤنث غایب است و هنگام مجزوم شدن «نون» آن حذف نمی‌شود.

۱۸- گزینه‌ی ۱ «لَمْ يَعِيشْ» نادرست است و صحیح آن «لَمْ يَعْشُ» است. **نکته:** فعل‌های اجوف هنگام مجزوم شدن در صیغه‌های ۱، ۴، ۷، ۱۳ و ۱۴ حرف عله‌ی شان حذف می‌شود.

۱۹- گزینه‌ی ۴ گزینه‌ی ۱): «تَتَالَيْنَ» نادرست است ← تَتَلَّنْ / گزینه‌ی ۲): «لَاتَنَسَنَّ» نادرست است ← لَاتَنَسِيْ / گزینه‌ی ۳): «لَمْ يَخْسِيَنَّ» نادرست است ← لَمْ يَخْسِيَنَّ

۲۰- گزینه‌ی ۴ [دَعَا يَدْعُو] [رَجَا يَرْجُو] [تَلَا يَتْلُو] [عَفَا يَغْفُو] [سَكَا يَسْكُو] [تَجَا يَنْجُو] معروف‌ترین و مشهورترین افعال ناقص واوی هستند.

۱۷- گزینهی ۱ در این گزینهی ذوالحال «أخا» است که مفعول است. در گزینهی (۲) صاحب حال «الأمّ»، در گزینهی (۳) «نحن» مستتر و در گزینهی (۴) ضمیر «تُ» است.

۱۸- گزینهی ۳ «حَسَنَ» از جمله فعل‌هایی است که همواره همراه تمییز به کار می‌رود. در این گزینهی «درسأ» تمییز است. کاربرد تمییز رفع ابهام از عبارت است.

۱۹- گزینهی ۴ جمله، به تمییز نیاز دارد تا معنای آن کامل شود. تمییز در گزینهی (۴)، به صورت صحیح آمده است.

۲۰- گزینهی ۲ برای بیان نوع وقوع فعل از مفعول مطلق نوعی استفاده می‌کنیم. «ایماناً» در گزینهی (۲) مفعول مطلق نوعی است که بعد از آن جمله‌ی وصفیه قرار دارد. در سایر گزینه‌ها به ترتیب «ترتیباً» مفعول مطلق تأکیدی، «مومنأ» حال، و «أجرأ» تمییز است.

۲۱- گزینهی ۲ «مستمعات» در این گزینهی حالت «تلمیذات» را بیان می‌کند که مفعول به است.

۲۲- گزینهی ۲ برای رفع شک از مخاطب و شنونده باید از مفعول مطلق تأکیدی استفاده شود. در گزینهی (۲) مفعول مطلق تأکیدی به کار رفته است.

۲۳- گزینهی ۳ برای مفعول مطلق باید از مصدر فعل جمله، یا فعل هم‌معنای آن استفاده شود. «عَلَّمْنَاهُ»، از باب تفعیل است و «ذِكْرًا» هم‌معنای آن نیز نمی‌باشد. پس مفعول به است.

۲۴- گزینهی ۳ «یومٌ» مفعول فیه است. در گزینهی (۱): «یومٌ» اسمِ إِنَّ و «یومٌ» خبرِ إِنَّ و مرفوع است. در گزینهی (۲): «فوقٌ» مفعول فیه و ظرف مکان است. در گزینهی (۳): «جنبٌ» مفعول فیه و ظرف مکان است و «یومٌ» مفعول فیه و ظرف زمان است.

در گزینهی (۴): «تحتٌ» مفعول فیه و ظرف مکان است.

۲۵- گزینهی ۳ در گزینهی (۱) «ایماناً» مفعول مطلق نوعی است، در گزینهی (۲) «ایماناً» اسمِ إِنَّ است که مؤخر شده است، در گزینهی (۳) «ایماناً» تمییز است که برای رفع ابهام به کار می‌رود و در گزینهی (۴) «ایماناً» مفعول به و منصوب است.

پاسخ تشریحی آزمون ۱۹

۱- گزینهی ۴ «صَحَّتْ»: فریاد زدم (متکلم وحده از «صاح» است) / «صِحْتُ و قد یسئْتُ»: فریاد زدم در حالی که ناامید شده بودم. «واو»، حالیه است (ماضی + قد + ماضی = ماضی بعید) / «أرَجُوكَ»: از تو خواهش می‌کنم. «أَلَّا»، در اصل «أَنْ لَا» بوده است. / «أَلَّا تُخَيِّرَ»: که با خبر (آگاه) نکنی. / «فَعَلِكْ هَذَا»: این کار خود

۲- گزینهی ۲ «أصبروا»: شکیبایی کنید، صبر کنید / «صابروا»: در شکیبایی غلبه یابید، پایداری نمایید / «رابطوا»: آماده شوید، مرزبانی کنید / «لَعَلَّ»: شاید (ضمناً «ای کاش») می‌شود: «لَیْتُ»

۵- گزینهی ۱ در گزینهی (۲) وقتی حرف ناصبه (جز لَنْ) بر سر فعل می‌آید به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود. پس به صورت «باید تنبلی را ترک کنیم و کاملاً به تلاش روی آوریم»، در گزینهی (۳): «یدعو» فعل مضارع است و به صورت «اسلام گروه‌های مختلف را صریح و آشکارا به پژوهش دعوت می‌کند» صحیح است و در گزینهی (۴): «تقریباً» مفعول مطلق تأکیدی است. ضمناً «تقریباً» به معنای «نزدیک می‌کند آن‌را» ترجمه نشده است.

۶- گزینهی ۴

۷- گزینهی ۲ شهید شد: «أُشْتُشْهَدَ» / در گزینهی (۳) «اباک، آن یسْتَغْفِرُ و أَنْ نَعْسِنَ» نادرستند. / در گزینهی (۴) «أَنْ یَعِيشُوا» نادرست است.

۸- گزینهی ۱ اولاً فعل جمله مجهول است «مجهول أشار»، «أشیر» است. پس گزینهی (۳) نمی‌تواند درست باشد. ثانیاً در گزینهی (۲) «به صراحت» باید به صورت مفعول مطلق نوعی ترجمه شود. در ضمن مضاف هرگز نمی‌تواند «ال» و «تنوین» بپذیرد پس سایر گزینه‌ها نیز نادرستند.

۹- گزینهی ۲ هدف مرد از عبادت زیاد این بود که می‌خواست خدا او را به بهشت وارد کند.

۱۰- گزینهی ۳ پیامبر برادر مرد را در وقت ظهر و غروب در مسجد نیافت بلکه خود مرد را در مسجد یافت.

۱۱- گزینهی ۱ حرکت‌گذاری درست به صورت: «رُوی أَنْ التَّیِّ دَهَبَ إِلَى الْمَسْجِدِ لِيَصَلِّي صَلَاةَ الصُّبْحِ» است.

۱۲- گزینهی ۳ موارد نادرست در سایر گزینه‌ها: گزینهی (۱): فعل ماضٍ (صحیح: فعل مضارع) - للغائب (صحیح: للمتکلم وحده) - مبنی علی الضمّ (صحیح: معرب) گزینهی (۲): للغائب (صحیح: للمتکلم وحده) گزینهی (۴): بزيادة حرف واحد (صحیح: بزيادة حرفین) - متعذّ (صحیح: لازم) - محلاً منصوب (صحیح: محلاً مرفوع)

۱۳- گزینهی ۲ موارد نادرست سایر گزینه‌ها:

گزینهی (۱): مؤنث (صحیح: مذکر) - جامد (صحیح: مشتق) - منقوص (صحیح: صحیح‌الآخر) - تقدیراً مرفوع (صحیح: مرفوع) گزینهی (۳): اسم مبالغه (صحیح: صفة مشبهة) - نکره (صحیح: معرفة) - ممنوع من الصرف (صحیح: منصرف) - مبنی علی الضمّ (صحیح: معرب) - محلاً مرفوع (صحیح: مرفوع) گزینهی (۴): مقصور (صحیح: صحیح‌الآخر)

۱۴- گزینهی ۱ نکته: برخی اسامی استفهام و شرط که در زبان فارسی قید زمان یا مکان به حساب می‌آیند در عربی نیز معمولاً «مفعول فیه» می‌باشند. چه وقت (متی) - کجا (أین) - هر گاه (إذا) - هر جا (أینما) در سایر گزینه‌ها به ترتیب «اللیل - لیلة - السنة» مفعول به هستند.

۱۵- گزینهی ۱ در جای خالی اول باید از مفعول مطلق نوعی استفاده کنیم. مصدر فعل «جالس»، «مجالسة» است و در جای خالی دوم می‌توان از حال استفاده کرد که باید به صورت نکره و منصوب بیاید.

۱۶- گزینهی ۲ در گزینهی (۱) «امینة» مفعول دوم است.

در گزینهی (۳) «حالا» تمییز است و ضمناً چون بعد از «و» بلافاصله فعل آمده است و همراه آن «قَدْ یا لَمْ» نیامده است نمی‌تواند جمله‌ی حالیه باشد. در گزینهی (۲) «خائفاً» حال است.